

Απόφαση ΕΠΑ : 62/2018

Αρ. Φακέλου: 11.17.017.05

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014

Καταγγελία της κας Άντζελας Αντωνιάδου εναντίον της A.J. Vouros Ltd

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 30 Νοεμβρίου 2018

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της υπό εξέταση υπόθεσης αποτελεί η καταγγελία που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (στο εξής η «Επιτροπή») από την κ. Άντζελα Αντωνιάδου (στο εξής η «καταγγέλλουσα») εναντίον της εταιρείας A.J. Vouros Ltd (στο εξής η «Vouros»), για πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6 του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 13(1)/2008 ως έχει τροποποιηθεί με το Νόμο αρ. 41(Ι)/2014 (στο εξής ο «Νόμος»). Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η Vouros με την οποία είχε συνάψει συμβόλαιο συνεργασίας, επιβάλλει σε αυτή και κατ' επέκταση στους πελάτες της να συνεργάζονται αποκλειστικά μαζί της και να προμηθεύονται όλα τους τα προϊόντα από την εν λόγω εταιρεία.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η καταγγέλλουσα υπέβαλε στις 20/2/2017 στην Επιτροπή καταγγελία ημερομηνίας 17/2/2017, η οποία παραλήφθηκε από την Επιτροπή στις 21/2/2017, εναντίον της εταιρείας Vouros, για κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου. Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η Vouros είναι ο

αποκλειστικός προμηθευτής όλων των προϊόντων της και ισχυρίζεται ότι επιβάλλει σε υποχρέωση τους πελάτες της, μέσω της σύναψης συμφωνίας για την αποκλειστική προμήθεια των προϊόντων της, ώστε να μην διαθέτουν προϊόντα άλλων προμηθευτών στα κομμωτήρια τους. Περαιτέρω, ισχυρίστηκε ότι η Vouros προβεί σε μείωση των εκπτώσεων που της παραχωρεί.

Στις 24/2/2017, η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε και ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου, αποφάσισε κατά πλειοψηφία, ότι οι υποβληθείσες πληροφορίες ήταν ικανοποιητικές για την εξέταση της υποβληθείσας καταγγελίας και συγκεκριμένα για εξέταση των ισχυρισμών σε ό,τι αφορά το άρθρο 6 του Νόμου.

Η Υπηρεσία ολοκλήρωσε τη διεξαγωγή της δέουσας προκαταρκτικής έρευνα της και ενεργώντας στη βάση των οδηγιών της Επιτροπής υπόβαλε Ενημερωτικό Σημείωμα ημερομηνίας 24/5/2018.

Ακολούθως, στις 10/9/2018 η Επιτροπή αφού εξέτασε το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 24/5/2018 σε συνάρτηση με το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης της εταιρείας Vouros, κατά παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου. Η Επιτροπή αποφάσισε παράλληλα να κοινοποιήσει στην καταγγέλλουσα το προκαταρκτικό της συμπέρασμα, δίδοντας της χρονικό περιθώριο (21 ημερών) να θέσει εγγράφως τυχόν απόψεις και θέσεις της επί τούτου.

Στις 10/10/2018, η Επιτροπή κοινοποίησε τα προκαταρκτικά της συμπεράσματά στην καταγγέλλουσα με σχετική επιστολή, δίδοντας της τη δυνατότητα να θέσει εγγράφως τις απόψεις της εντός είκοσι μιας (21) ημερών από την ημερομηνία της επιστολής.

Η προθεσμία απάντησης εξέπνευσε και η καταγγέλλουσα δεν απέστειλε τις θέσεις και/ ή σχόλια και/ ή παρατηρήσεις της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής.

Η Επιτροπή συνεκτιμώντας τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, επικέντρωσε την προσοχή της στα ακόλουθα:

2. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Καταγγέλλουσα – κ. Αντωνιάδου

Η καταγγέλλουσα κ. Αντωνιάδου είναι κομμώτρια στο επάγγελμα και από τον Απρίλιο του 2014, διατηρεί κομμωτήριο στην Πάφο με την εμπορική επωνυμία OMBRE HAIR STUDIO BY ANGELA ANTONIADOU. Κατά την έναρξη των δραστηριοτήτων της, η καταγγέλλουσα συνήψε συμβόλαιο συνεργασίας με την εταιρεία Vouros για την προμήθεια προϊόντων κομμωτικής που εμπορεύεται, ήτοι βαφές, σαμπουάν, μαλακτικές κρέμες, θεραπείες, προϊόντα styling κ.α., τα οποία η κ. Άντζελα Αντωνιάδου χρησιμοποιεί στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της.

Καταγγελλόμενη - A.J Vouros Ltd

Η καταγγελλόμενη εταιρεία Vouros αποτελεί ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η οποία συστάθηκε το 2000 και δραστηριοποιείται στην εισαγωγή και εμπορία διαφόρων καταναλωτικών και καλλυντικών προϊόντων, καθώς και συμπληρωμάτων διατροφής και εξοπλισμού χημικών εργαστηρίων.

Η εν λόγω εταιρεία διανέμει τα προϊόντα της σε διάφορα κανάλια διανομής, ήτοι κομμωτήρια / κουρεία, ινστιτούτα αισθητικής, υπεραγορές, φαρμακεία και χημικά εργαστήρια. Η Vouros εμπορεύεται στα διάφορα κανάλια διανομής, προϊόντα για μαλλιά διαφόρων επωνυμιών, όπως είναι τα Wella, Kadus, Keratherapy, Supra, Dor, Vosene, John Frieda, Batiste.

Σε σχέση με τα επαγγελματικά προϊόντα κομμωτηρίου, σημειώνεται ότι η Vouros αποτελεί τον αποκλειστικό διανομέα της εταιρείας COTY για τα προϊόντα κομμωτηρίου WELLA Professionals, εξυπηρετώντας χονδρικός πάνω από πεντακόσια κομμωτήρια εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όσον αφορά τα επαγγελματικά προϊόντα κομμωτηρίου, σημειώνεται ότι αυτά διανέμονται από την Vouros μόνο προς κομμωτήρια και κουρεία.

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Αντικείμενο, της υπό αναφορά υπόθεσης αποτελεί η κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(α), 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(1)(δ) του Νόμου, εκ μέρους της εταιρείας Vouros, η οποία είχε συνάψει συμβόλαιο αποκλειστικής συνεργασίας με την καταγγέλλουσα, για την προμήθεια των προϊόντων κομμωτηρίου που εμπορεύεται.

Ειδικότερα, στη βάση των πραγματικών περιστατικών της παρούσας υπόθεσης διαφαίνεται ότι αρχικά τα εμπλεκόμενα μέρη είχαν συνάψει συμβόλαιο διετούς διάρκειας στις 10/6/2014, το οποίο όμως δεν ήταν αποκλειστικής συνεργασίας. Ακολούθως, λόγω αυξημένων πωλήσεων της κ. Αντωνιάδου, η Vouros πρότεινε την υπογραφή ενός νέου συμβολαίου αποκλειστικής συνεργασίας με ισχύ από τις 10/6/15 ως τις 9/6/2016, με το οποίο ο πελάτης απολαμβάνει επιπλέον προνόμια δηλαδή, ένα ποσοστό επιπλέον έκπτωσης, δωρεάν επαγγελματικά προϊόντα για τον λουτήρα για διάστημα 6 μηνών, δωρεάν εκπαιδευτικό ταξίδι, δωρεάν τοποθέτηση επιγραφής στο κομμωτήριο καθώς επίσης και δωρεάν διακόσμηση των βιτρινών του κομμωτηρίου.

Η καταγγέλλουσα διατείνεται ότι η Vouros με την οποία είχε συνάψει συμβόλαιο συνεργασίας, επιβάλλει στους πελάτες της να συνεργάζονται αποκλειστικά μαζί της και να προμηθεύονται όλα τους τα προϊόντα από την εν λόγω εταιρεία. Οι διανομείς της Vouros, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, επισκέπτονται τα κομμωτήρια και παρατηρούν αν διατίθενται προϊόντα άλλων προμηθευτών, ασκώντας πίεση στους πελάτες τους να μην διαθέτουν προϊόντα άλλων προμηθευτών, με την απειλή ότι θα τους μειώσουν τις εκπτώσεις που τους παραχωρούν στα προϊόντα της Vouros. Τα γεγονότα

αυτά συνιστούν σύμφωνα με την καταγγέλλουσα παράβαση των άρθρων 6(1)(α) και 6(1)(β), καθότι έμμεσα η Vouros καθορίζει τις τιμές αφού περιορίζει τον ανταγωνισμό εμποδίζοντας άλλους προμηθευτές να εισέλθουν στην αγορά, με αποτέλεσμα τα κομμωτήρια που συνεργάζονται μαζί της να μην μπορούν να συνεργαστούν με νέους προμηθευτές, έτσι ώστε να δημιουργηθεί πραγματικός ανταγωνισμός.

Επίσης, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι παραβιάζονται οι παράγραφοι (α) και (δ) του άρθρου 6, διότι η Vouros εκμεταλλεύομενη την κατ' ισχυρισμό δεσπόζουσα θέση της στην αγορά, επιβάλλει καταχρηστικά τον όρο αποκλειστικής συνεργασίας σε όσους θέλουν να συνεργαστούν μαζί της.

Τέλος, η καταγγέλλουσα διατείνεται ότι η A.J. Vouros κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, επέβαλε σε αυτήν απροειδοποίητες αυξήσεις την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς και με δεδομένο ότι δεν μπορούσε να απεγκλωβιστεί άμεσα από τα προϊόντα της Vouros, επήλθε σε δυσμενή θέση έναντι των ανταγωνιστών της που συνέχισαν να τιμολογούνται με χαμηλότερες τιμές.

4. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

4.1. Έννομο Συμφέρον

Η εθνική νομοθεσία απαιτεί την ύπαρξη έννομου συμφέροντος για την νομιμοποίηση προσώπου να προβεί σε καταγγελία, δυνάμει του άρθρου 35 του Νόμου, το οποίο ορίζει ότι: *35.(1) Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων των άρθρων 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ ή 102 ΣΛΕΕ, δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτου συμφέρον. (2) Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δύναται να αποδείξει ότι υπέστη ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή ότι τίθεται ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.*¹

Στην προκειμένη περίπτωση το έννομο συμφέρον της καταγγέλλουσας, προκύπτει από τον ισχυρισμό της ότι τίθεται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό συνεπεία του καθορισμού τιμών και της διακριτικής εκπτωτικής πολιτικής που ακολουθεί η Vouros στους πελάτες της που έχουν σχέση αποκλειστικής συνεργασίας μαζί της σε αντίθεση με αυτούς που δεν έχουν συμβόλαιο αποκλειστικής συνεργασίας. Επίσης, η καταγγέλλουσα διατείνεται ότι υπέστη οικονομική ζημιά όταν κατά την περίοδο των εορτών, των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, η Vouros επέβαλε απροειδοποίητες αυξήσεις θέτοντας την παράλληλα σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε ότι η καταγγέλλουσα νομιμοποιείται να υποβάλει την υπό εξέταση καταγγελία καθότι έχει έννομο προς τούτο συμφέρον.

¹ Σύμφωνα με τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου αρ. 13(Ι)/2008 ως έχει τροποποιηθεί με τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού (Τροποητικός) Νόμος αρ. 41(Ι)/2014.

4.2. Η έννοια της επιχείρησης

Ο Νόμος δίδει την ακόλουθη ερμηνεία για τον ορισμό της επιχείρησης: «*επιχείρηση*» περιλαμβάνει, κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.²

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής το «ΔΕΕ») στην υπόθεση *Commission v Italy*³, οικονομική δραστηριότητα ορίζεται ως η «*κάθε δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην προσφορά αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών*».

Στην προκειμένη περίπτωση, η Vouros είναι νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής φύσεως δραστηριότητες, καθώς ασχολείται με την εμπορία προϊόντων περιποίησης μαλλιών στην κυπριακή αγορά. Η εν λόγω επιχείρηση ενεργεί αυτόνομα στην αγορά και η άσκηση των δραστηριοτήτων της συνδέεται με κάποιο αντιστάθμισμα που συνίσταται στην πληρωμή αμοιβής έναντι των παρεχόμενων προϊόντων.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Vouros αποτελεί νομικό πρόσωπο που ασκεί εμπορικής φύσεως δραστηριότητες και συνακόλουθα αποτελεί επιχείρηση σύμφωνα με το Νόμο.

4.3. Σχετική αγορά

Σχετική αγορά προϊόντος / υπηρεσιών

Η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα με σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού (97/C 372/03): «*Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.*»⁴

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ίδια ανακοίνωσή της, αναφορικά με τον καθορισμό της σχετικής αγοράς σημειώνει ότι: «*Με τον ορισμό της αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Βασικός στόχος του είναι ο συστηματικός εντοπισμός των περιορισμών τους οποίους υφίσταται ο ανταγωνισμός στον οποίο υπόκεινται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός.*»⁵

² Σύμφωνα με τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου αρ. 13(Ι)/2008 ως έχει τροποποιηθεί με τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού (Τροποητικός) Νόμος αρ. 41(Ι)/2014.

³ Υπόθεση C-118/85 *Commission v Italy* ([1987] ECR, I-02599).

⁴ Βλέπε Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού 97/C 372/03

⁵ Ibid.

Η καταγγέλλουσα αρχικά υποστήριξε ότι δεν υπάρχουν επακριβώς υποκατάστατα, δηλαδή υποκατάστατα ένα προς ένα, των προϊόντων που διατίθενται από την εταιρεία Vouros. Συγκεκριμένα, φέροντας ως παράδειγμα τις βαφές, η καταγγέλλουσα υποστήριξε ότι για να αντικατασταθούν οι εν λόγω εμπορικές επωνυμίες με άλλες εμπορικές επωνυμίες, όπως Schwarzkopf και L Oreal, θα χρειαστεί προσπάθεια, έξοδα και αρκετός χρόνος από μέρους του κομμωτή.

Σε σχέση με τα όσα υποστήριξε η καταγγέλλουσα, η Επιτροπή σημειώνει ότι από τη ενωσιακή νομολογία και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν προκύπτει ότι η κάθε εμπορική επωνυμία καλλυντικών προϊόντων μπορεί να θεωρεί μια σχετική αγορά. Η θέση της καταγγέλλουσα ότι η αντικατάσταση των προϊόντων «χρειαστεί προσπάθεια, έξοδα και αρκετός χρόνος» από μέρους του κομμωτή δεν καθιστά τις εν λόγω εμπορικές επωνυμίες μια διακριτική αγορά. Η Επιτροπή σημειώνει ότι από την προκαταρκτική έρευνα προκύπτει ότι υπάρχουν τουλάχιστον 40 εταιρείες που προμηθεύουν την κυπριακή αγορά με προϊόντα περιποίησης μαλλιών και κάθε κομμωτής δύναται να επιλέξει τα προϊόντα που θα χρησιμοποιεί ή θα διαθέτει προς πώληση στο κομμωτήριο του, τα οποία μπορεί να είναι πέραν του ενός.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε απόφαση συγκέντρωσης επιχειρήσεων μεταξύ των εταιρειών L'OREAL / THE BODY SHOP ⁶, θεώρησε ότι η αγορά των καλλυντικών προϊόντων μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω σε υπο-αγορές ως ακολούθως:

(α) Hair care products, (β) Colour cosmetics, (γ) Sun care products, (δ) Facial care products, (ε) Body care products, (ζ) Hand care products, (η) Bath and shower products, (θ) Men's care products, (ι) Deodorants, και, (κ) Perfumes.

Περαιτέρω, στην ίδια απόφαση, κρίθηκε ότι η αγορά των προϊόντων περιποίησης μαλλιών (hair care products) δύναται να διαχωριστεί περαιτέρω σε (α) σαμπουάν, (β) μαλακτικές κρέμες (conditioners) και προϊόντα περιποίησης μαλλιών (hair treatments) (γ) προϊόντα styling και (δ) βαφές, αλλά επιπλέον και με βάση τα κανάλια διανομής (hairdresser / general retailing).

Κατά συνέπεια, περαιτέρω δυνατότητα διαχωρισμού της αγοράς υφίσταται ανάλογα με το κανάλι διανομής των προϊόντων. Όπως υπέδειξε η Vouros, τα προϊόντα που διατίθενται στα κομμωτήρια είναι τα λεγόμενα επαγγελματικά προϊόντα και δεν διατίθενται στις υπεραγορές και τα φαρμακεία.

Όπως σημείωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε υπόθεση της⁷:

«With respect to different distribution channels, a further distinction might be drawn between the hairdresser channel and the general retail channel. In line with the Commission's practice the notifying party proposes such a distinction for colorants. The market investigation however, indicated that such a distinction is appropriate for all hair care products on the basis that to a great extent brands, products and package designs are different and prices of products in hair salons are considerably higher. Wella

⁶ Υπόθεση COMP/M.4193 - L'OREAL / THE BODY SHOP

⁷ Υπόθεση COMP/M.3149 - PROCTER & GAMBLE / WELLA

is active in the professional and retail channel, whereas P&G is only active in the retail channel. The market investigation indicated the sale of hair care products over the counter in hair salons is not part of the retail channel on the basis of the existence of different brands, different package design and prices. Over the counter sales in hair salons were not investigated further as the activities of the parties do not overlap».

Στην προκειμένη περίπτωση, η Vouros εμπορεύεται στο κανάλι διανομής κομμωτηρίων ή/και κουρείων, προϊόντα περιποίησης μαλλιών συμπεριλαμβανομένων σαμπουάν, μαλακτικές κρέμες, προϊόντα περιποίησης μαλλιών, προϊόντα styling και βαφές.

Στη βάση των όσων καταγράφονται πιο πάνω στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημειώνεται ότι η αγορά προϊόντων περιποίησης μαλλιών, δύναται να υποδιαιρεθεί ανάλογα με τη χρήση για την οποία αυτά προορίζονται, ήτοι: (α) σαμπουάν, (β) μαλακτικές κρέμες (conditioners) και προϊόντα περιποίησης μαλλιών (hair treatments), (γ) προϊόντα styling και (δ) βαφές. Ενώ τα κανάλια διανομής προϊόντων περιποίησης μαλλιών μπορούν να διαχωριστούν σε (α) κομμωτήρια και (β) λιανικό εμπόριο.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στον πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνα αποστάληκαν ερωτηματολόγια σε 32 εταιρείες, πέραν της καταγγελλόμενης Vouros, που δραστηριοποιούνται εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από τις απαντήσεις που λήφθηκαν φάνηκε ότι οι πλείστες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα χονδρικής προμήθειας προϊόντων περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης, διανέμουν τα προϊόντα τους σε κομμωτήρια ή/και κουρεία μόνο, και για την πλειοψηφία αυτών το μεγαλύτερο ποσοστό των πωλήσεων τους αφορά προϊόντα όπως σαμπουάν, μαλακτικές κρέμες, προϊόντα περιποίησης μαλλιών, προϊόντα styling και βαφές. Σημειώνεται περαιτέρω ότι δύο εταιρείες ανέφεραν ότι πωλούν προϊόντα περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης και σε ινστιτούτα αισθητικής.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι για σκοπούς εξέτασης της παρούσας καταγγελίας, ορίζεται ως σχετική αγορά προϊόντων/ υπηρεσιών, η αγορά χονδρικής προμήθειας προϊόντων περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης⁸, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων: (α) σαμπουάν, (β) μαλακτικές κρέμες (conditioners) και προϊόντα περιποίησης μαλλιών (hair treatments), (γ) προϊόντα styling και (δ) βαφές.

Σχετική γεωγραφική αγορά

Η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού (97/C 372/03),

⁸ Η Επιτροπή επισημαίνει ότι προϊόντα περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης νοούνται τα προϊόντα τα οποία πωλούνται μόνο προς το κανάλι διανομής κομμωτηρίων, κουρείων ή/ και ινστιτούτων αισθητικής, και δεν περιλαμβάνουν προϊόντα περιποίησης μαλλιών που πωλούνται προς φαρμακεία, υπεραγορές ή οπουδήποτε αλλού.

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Στην παρούσα περίπτωση, η Vouros δραστηριοποιείται σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς. Επομένως, ακόμα και αν θεωρήσουμε ότι η Vouros αντιπροσωπεύει μια πολυεθνική εταιρεία και εισάγει επώνυμες μάρκες σε ότι αφορά τα προϊόντα περιποίησης μαλλιών, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τιμές στην Κύπρο διαφέρουν από άλλα κράτη μέλη αλλά και το γεγονός ότι χρειάζεται ένα εκτεταμένο δίκτυο διανομής που να καλύπτει τις ανάγκες των κομμωτηρίων στην Κύπρο, η Επιτροπή εκτιμά ότι η γεωγραφική διάσταση της παρούσας σχετικής αγοράς προϊόντων είναι εθνική.

Ως εκ τούτου, στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η γεωγραφική αγορά της αγοράς χονδρικής προμήθειας προϊόντων περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης, ορίζεται ως η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

4.4. Νομική Αξιολόγηση της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς – Άρθρο 6

Το άρθρο 6(1) του Νόμου έχει ως κάτωθι:

«6.-(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.»

Βάσει του άρθρου 6 του Νόμου, για την διαπίστωση τυχόν παράβασης απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:

(α) κατοχή δεσπόζουσας θέσης μιας επιχειρήσεις σε μια δεδομένη σχετική αγορά και

(β) καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης.

Κατοχή Δεσπόζουσας Θέσης

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου, ο οποίος πηγάζει από την ενωσιακή νομολογία, δεσπόζουσα θέση «*περιλαμβάνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές*».

Βασικό στοιχείο της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, η οποία παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Βασικό στοιχείο λοιπόν της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, η οποία παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από το συνδυασμό διαφόρων παραγόντων οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αλλά όταν συνδυάζονται μεταξύ τους, οδηγούν στην δημιουργία της. Ένα από αυτά είναι και το μερίδιο αγοράς.

Για τη στοιχειοθέτηση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, όπως η έννοια παρατίθεται πιο πάνω, θα πρέπει να εξεταστεί το μέγεθος της επιχείρησης και συγκεκριμένα το μερίδιο αγοράς που κατέχει η επιχείρηση στη σχετική αγορά.

Στην υπόθεση Hoffman - La Roche,⁹ το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σημείωσε ότι, παρόλο που η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να διαφέρει από μία αγορά σε άλλη, θα μπορούσε βάσιμα να θεωρηθεί ότι τα πολύ υψηλά μερίδια αγοράς αποτελούν από μόνα τους, εκτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις, απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης. Εξάλλου, απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης συνιστά η κατοχή μονοπωλίου.

Για να αποτελέσει το μέγεθος του μεριδίου αγοράς κάποιας επιχείρησης επαρκή ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η σχέση του συγκεκριμένου μεριδίου με τα αντίστοιχα μερίδια των ανταγωνιστών της εξεταζόμενης κατά περίπτωση επιχείρησης, όπως προκύπτει ευθέως από τη σχετική νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων.¹⁰ Επομένως, για να θεωρηθεί ότι μία επιχείρηση βρίσκεται σε δεσπόζουσα θέση, θα πρέπει το ποσοστό του μεριδίου

⁹ Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461

¹⁰ Βλ. Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461, Υπόθεση 27/76, *United Brands*, Συλλ. Νομολ. 1978, 207, Υπόθεση 322/81 *Michelin v. Commission* [1983] ECR 3461, [1985] 1 CMLR 282, Υπόθεση C-250/92 *Gotttrup-Klim v. Dansk Landbrugs* [1994] ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

αγοράς που κατέχει να είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό των ανταγωνιστών της, ώστε να μπορεί να ενεργεί χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τους ανταγωνιστές της.¹¹

Στις περιπτώσεις όπου το μερίδιο αγοράς είναι μικρότερο του 50%, είναι πιθανό να διαπιστωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρθρωση της αγοράς και τα μερίδια των επιχειρήσεων – ανταγωνιστών. Στην υπόθεση *United Brands*,¹² η εν λόγω εταιρεία με μερίδιο αγοράς 40-45% θεωρήθηκε ότι απολαμβάνει δεσπόζουσα θέση, με δεδομένο ότι το μερίδιο αγοράς της αμέσως επόμενης ανταγωνιστικής εταιρείας ήταν 16% και οι υπόλοιποι ανταγωνιστές ήταν αρκετά πιο πίσω.

Η Επιτροπή θα πρέπει να σημειώσει ότι παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΚ αφήνουν το ενδεχόμενο μια επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά με μερίδιο μικρότερο του 50%,¹³ εντούτοις το μικρότερο μερίδιο αγοράς που κατείχε μια επιχείρηση την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ως δεσπόζουσα για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 82, ήταν 39,7%.¹⁴

Έχοντας υπόψη τις πρόνοιες του άρθρου 6(1) του Νόμου, θα πρέπει να διερευνηθεί σε πρώτο στάδιο, κατά πόσον η *Vouros* κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά όπως αυτή ορίστηκε.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέτασε τα μερίδια αγοράς για τα έτη 2014, 2015 και 2016 συνολικά 30 εταιρειών, συμπεριλαμβανομένης και της καταγγελλόμενης *Vouros*, τα οποία υπολογίστηκαν στη βάση των κύκλων εργασιών που δόθηκαν από τις ίδιες τις εταιρείες. Επισημαίνεται ότι τα μερίδια αγοράς που καταγράφονται στον Πίνακα 1 ανταποκρίνονται κατά προσέγγιση στην πραγματικότητα και οι εταιρείες δεν αποτελούν το σύνολο της αγοράς.

Έχοντας υπόψη τις δηλώσεις της εταιρείας *Vouros*, η Επιτροπή εκτιμά ότι στην αγορά ενδεχομένως δραστηριοποιούνται και άλλες εταιρείες, μικρότερες σε μέγεθος¹⁵. Η Επιτροπή έχοντας υπόψη ότι τα στοιχεία λήφθηκαν από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά, όπως αυτές κατονομάστηκαν από την καταγγελλόμενη *Vouros*, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι μεγαλύτεροι και κυριότεροι παίχτες στην εν λόγω αγορά εκτιμά ότι τα μερίδια αυτά αντικατοπτρίζουν σε μεγάλο βαθμό τα πραγματικά μερίδια αγοράς ώστε να μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα.

Σημειώνεται παρόλα αυτά ότι η Επιτροπή εκτιμά πως η εξαγωγή ενός συμπεράσματος βάσει των διαθέσιμων στοιχείων είναι ασφαλής δεδομένου ότι κατά τους υπολογισμούς των μεριδίων αγοράς,

¹¹ Υπόθεση T-65/98 *Van den Bergh Foods v. Commission* [2003] ECR II-4653, [2004] 4 CMLR 14, [2005] All ER (EC) 418, παρα. 155; Υπόθεση T-219/99 *British Airways v. Commission* [2003] ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008, [2004] All ER (EC) 1115.

¹² Υπόθεση 27/76, *United Brands Company και United Brands Continentaal BV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. (Μπανάνες *Chiquita*). [1978] ECR σ. 00207.

¹³ Υπόθεση C-250/92, *Gotttrup Klim v. KLG* [1994], ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

¹⁴ Υπόθεση T-219/99, *British Airways v. Commission* [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008.

¹⁵ <https://cosmital.gr/contact-us>

έχουν συμπεριληφθεί οι βασικότεροι παίκτες της αγοράς, ενώ τα μερίδια των εταιρειών που δεν έχουν συμπεριληφθεί εκτιμάται ότι είναι ιδιαίτερα μικρά και επομένως η απόκλιση από τα πραγματικά μερίδια θα είναι μικρή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ:

Α/Α	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μερίδιο	Μερίδιο	Μερίδιο
		Αγοράς (%)	Αγοράς (%)	Αγοράς (%)
		2014	2015	2016
1	Carmen Hair Products Ltd	[0-10%]*	[0-10%]	[0-10%]
2	MPM DISTRIBUTORS LTD	(10-20%)	(10-20%)	(10-20%)
3	Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Κομμωτών	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
4	IMERROESSA BY P&G HAIR SALON ACCESSORIES LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
5	NIKOS A. PERATITIS LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
6	A.K. Nicolaides Trading Co Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
7	T.T. Daikoku Ltd -MUK	—	[0-10%]	[0-10%]
8	Socrates Menelaou Cyprus Beauty Products	—	[0-10%]	[0-10%]
9	Φαρμακευτική Οργάνωσις Κύπρου Λτδ -Costas Papaellinas	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
10	Pa-nik h. p Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
11	NAP HAIR COLLECTION CO LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
12	Crazy Bull Hair Product Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
13	AN.CON HAIR COSMETICS LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
14	KOROMBILIAS TRADING LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
15	Hair Attraction Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
16	Arvo Trading Co. LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
17	Τιμοθεάτος Μενέλαος BES Cyprus	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
18	Markos Hair Company Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
19	Hadjimichael Hairdressing Supplies Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
20	JULLY FRANCE PARIS TRADING LTD	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]

* Οι αριθμοί που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στο σύνολο του κειμένου της παρούσας απόφασης, αποκαλύπτονται μόνο υπό μορφή κλιμάκων – ποσοστών.

21	David Salon Services Ltd	(20-30%)	(20-30%)	(20-30%)
22	CYPYUG Pharm Ltd/ CHIHTSAI Hair Care Centre	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
23	Athos Angelides Enterprises Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
24	Gogare Professional Hair Care Ltd	—	[0-10%]	[0-10%]
25	ARMA Ever Beauty Line Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
26	A Michaelides Trading House Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
27	Eurocosmetics LD & AD Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
28	IGK Hair & Body Products Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
29	HQ HEADquarters Ltd	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]
30	VOUROS	(10-20%)	[0-10%]	[0-10%]

Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πιο πάνω Πίνακα 1, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς κατέχεται από τέσσερις εταιρείες, ήτοι τις, David Salon Services Ltd (στο εξής η «David Salon»), MPM DISTRIBUTORS LTD (στο εξής η «MPM»), Vouros και Φαρμακευτική Οργάνωσις Κύπρου Λτδ, (στο εξής η «Costas Papaellinas»), οι οποίες αθροιστικά κατέχουν περίπου το (60-70)% της αγοράς.

Ειδικότερα, σημειώνεται ότι η εταιρεία DAVID SALON κατείχε το πιο μεγάλο μερίδιο αγοράς και είναι της τάξης του (20-30%), (20-30%) και (20-30%) για τα έτη 2014, 2015 και 2016 αντίστοιχα. Η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία στην αγορά φαίνεται να είναι η MPM, η οποία κατέχει μερίδιο αγοράς (10-20%), (10-20%) και (10-20%) για τα έτη 2014, 2015 και 2016 αντίστοιχα. Η καταγγελλόμενη εταιρεία Vouros, αποτελεί την τρίτη κατά σειρά μεγαλύτερη εταιρεία στην αγορά με μερίδιο αγοράς (10-20%), [0-10%] και [0-10%], για τα έτη 2014, 2015 και 2016 αντίστοιχα. Τέλος, η εταιρεία Costas Papaellinas κατέχει μερίδιο αγοράς [0-10%], [0-10%] και [0-10%] για τα έτη 2014, 2015 και 2016 αντίστοιχα.

Για τις υπόλοιπες συνολικά 26 εταιρείες, οι οποίες παρουσιάζονται στον πιο πάνω Πίνακα 1, η Επιτροπή σημειώνει ότι τα μερίδια αγοράς τους για τα έτη 2014, 2015 και 2016, κυμαίνονται από [0-10%] μέχρι και [0-10%].

Επομένως, από τα πιο πάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι η καταγγελλόμενη Vouros, με μερίδιο αγοράς και για τα τρία έτη (2014 - 2016) γύρω στο [0-10%], και με ανταγωνιστές που κατέχουν μερίδια αγοράς αντίστοιχα γύρω στο (20-30%) και (10-20%), δεν θα μπορούσε να συμπεριφερθεί ανεξάρτητα στην αγορά, ήτοι, με τρόπο που να μην λαμβάνει υπόψη της τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

Περαιτέρω, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην αγορά δραστηριοποιούνται πολλοί παίκτες, και ως εκ τούτου προκύπτει ότι η αγορά είναι κατακερματισμένη, γεγονός που συνηγορεί υπέρ της ανυπαρξίας οικονομικής ισχύος της καταγγελλόμενης εταιρείας Vouros.

Ως εκ των ανωτέρω και με δεδομένο το συμπέρασμα της Επιτροπής, ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί η πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 6 του Νόμου, ήτοι η δεσπόζουσα θέση της Vouros στη σχετική αγορά, η Επιτροπή εκτιμά ότι η εξέταση της δεύτερης προϋπόθεσης του άρθρου 6 του Νόμου, ήτοι η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης παρέλκει.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εταιρεία Vouros δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά χονδρικής προμήθειας προϊόντων περιποίησης μαλλιών επαγγελματικής χρήσης εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, και επομένως, δεν τεκμηριώνεται η κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου από μέρος της εταιρείας Vouros.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή στη βάση όλων των ενώπιον τις στοιχείων και δεδομένων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης της εταιρείας Vouros, κατά παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου.

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού